

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

22. september 1983*

[...]

Kohtuasjas 271/82,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Colmari Cour d'Appel'i (chambre des appels correctionnels) eelotsusetaotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Vincent Rodolphe Auer, Mulhouse, süüdistatu

ja

Ministère public (riigiprokurör),

tsiviilpooled:

Ordre national des vétérinaires de France (Prantsusmaa riiklik veterinaararstide ühing), registrijärgne asukoht: Pariis, selle presidendi isikus,

ja

Syndicat national des vétérinaires praticiens de France (Prantsusmaa praktiseerivate veterinaararstide riiklik ühing), registrijärgne asukoht: Pariis, selle presidendi isikus,

eelotsust EMÜ asutamislepingu artiklite 52 ja 57 ja nõukogu 18. detsembri 1978. aasta direktiivide 78/1026/EMÜ ja 78/1027/EMÜ (EÜT 1978, L 362, lk 1 ja 7) tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS (esimene koda)

koosseisus: president A. O'Keefe, kohtunikud G. Bosco ja T. Koopman,

kohtujurist: G.F. Mancini,

kohtusekretär: P. Heim,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. 16. septembri 1982. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. novembril 1982, esitas Colmari Court d'Appel (apellatsioonikohus) kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 kohaselt küsimuse eelotsuse tegemiseks EMÜ asutamislepingu artiklite 52 ja 57 ja nõukogu 18. detsembri 1979. aasta direktiivide 78/1026/EMÜ ja 78/1027/EMÜ tõlgendamise kohta, kusjuures esimene puudutab diplomite, tunnistuste ja muude veterinaarmeditsiini formaalsete kvalifikatsioonitõendite vastastikust tunnistamist, sealhulgas meetmeid asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse tõhusaks teostamiseks, teine aga puudutab veterinaararsti tegevust reguleerivate seaduste, määruste või haldusaktide kooskõlastamist (EÜT 1978, L 362, lk 1 ja 7).

2. See küsimus tõusetus kriminaalmenetluse kontekstis, mis oli alustatud Vincent Rodolphe Auer' vastu, keda süüdistati muuhulgas ebaseaduslikus veterinaarmeditsiini praktiseerimises Prantsusmaal. Hr Auer, kes oli algselt Austria kodanik, õppis veterinaarmeditsiini Viinis (Austria), seejärel Lyonis ja lõpuks Parmas (Itaalia), kus ta sai 1. detsembril 1956 veterinaarmeditsiini doktori kraadi (laurea in medicina veterinaria), ja 11. märtsil 1957 ajutise praktiseerimistunnistuse veterinaarmeditsiini alal ning 2. mail 1980 alalise praktiseerimistunnistuse sellel erialal. 1958. aastal asus ta Prantsusmaale eesmärgiga seal oma ametit praktiseerida, esmalt prantsuse veterinaararstide abina ja seejärel omal käel.

3. Hr Auer sai naturaliseeritud Prantsuse kodanikuks 1961. aastal ja taotles mitmel korral luba tegeleda loomade meditsiinilise ja kirurgilise raviga ministeeriumi 27. novembri 1962. aasta määruse nr 62-1481 tähenduses, vastavalt millele võib seda luba anda välismaise päritoluga veterinaararstidele, kes on saanud Prantsuse kodakondsuse ning kellel on kraad veterinaarmeditsiinis, mis on antud välismaal ja mida tunnustatakse võrdväärseks Prantsuse kraadiga antud eesmärgil moodustatud komitee poolt. Sellele vaatamata lükati tema avaldused alati tagasi, kuna nimetatud komitee keeldus tema puhul sellist võrdväärset aktsepteerimast ja tema kraadi loeti kehtivaks "vaid akadeemilise kvalifikatsioonina". Hr Aueril ei õnnestunud seetõttu saada registratsioonikannet kutseühingu registris, mida ta taotles.

4. Sellele vaatama, kuna ta pidasseda keeldumistõigusvastaseks, avas hr Auer veterinaararstipunkti Mulhouses, kus ta hakkas praktiseerima. Riikliku veterinaararstide ühingu kaebuste tulemusel anti ta mitu korda kohtusse veterinaarmeditsiini ebakorrekse praktiseerimise tõttu. Ühe sellise menetluse kontekstis, mis algatati 1978. aastal, pöördus

Colmari appellatsioonikohus kohtu poole eelotsuse saamiseks esimese küsimusega, kas asjaolu, et Prantsusmaal on isikul, kes on saanud õiguse praktiseerida veterinaararstina teises liikmesriigis, on keelatud seda ametit praktiseerida, kujutab endast piirangut tegevuskoha rajamise vabaduse suhtes, mida tunnistab EMÜ asutamisleping vastavalt selle artiklitele 52 ja 57.

5. Tol ajal polnud EMÜ asutamislepingu artiklit 57 veel rakendatud selles osas, mis puudutab veterinaararsti ametipidamist. Vaid 18. detsembril 1978 võttis nõukogu vastu ülaltoodud kaks direktiivi. Direktiivid sätestavad vastavalt artikli 18 lõikele 1 ja artikli 3 lõikele 1, et liikmesriigid peavad võtma kasutusele meetmed, mis on vajalikud direktiividega kooskõlla viimiseks hiljemalt kaks aastat pärast nendest teavitamisest, st 20. detsembriks 1980.

6. Kuna hr Auer toetus antud direktiivide sätete vahetule kohaldatavusele, siis võttis kohus oma 7. veebruari 1979. aasta otsuses (kohtuasi 136/79: Auer, EKL 1979, 437) seisukoha:

– et perioodil enne tähtaega, millal liikmesriigid pidid võtma vajalikud meetmed nende direktiivideülevõtmiseks, ei saanud liikmesriigi kodanikud toetuda sellele sättele veterinaararsti kutse praktiseerimise eesmärgil selles liikmesriigis muudel tingimustel kui need, mis on sätestatud selle riigi seadusandluses;

– et see vastus ei mõjuta siiski ülalnimetatud direktiivide mõju alates ajast, mil liikmesriigid pidid oma õiguse nendega kooskõlla viima;

– ja lõpuks, EMÜ asutamislepingus puudub säte, mis võimaldab liikmesriigi kodanikke käsitleda erinevalt vastavalt ajale, millal, ja viisile, kuidas nad said selle riigi kodakondsuse.

7. 20. detsembriks 1980 ei olnud Prantsuse Vabariik veel ülalnimetatud direktiive üle võtnud. Rakendamise meetmed võeti vastu alles 20. oktoobri 1982. aasta seadusega nr 82899. Vahepeal jätkas hr Auer oma ameti praktiseerimist Mulhouses, ikka veel vastava kandeta veterinaararstide kutseühingu registris. Pärast Prantsusmaa riikliku veterinaararstide ühingu ja Prantsusmaa praktiseerivate veterinaararstide riikliku ühingu uut kaebust mõisteti ta jälle süüdi veterinaarmeditsiini ebaseadusliku praktiseerimise tõttu, aktide alusel, mis olid ametlikult sisse kantud 26. jaanuaril ja 15. juunil 1981. Need aktid koostati pärast nimetatud direktiivide rakendamiseks fikseeritud tähtaja lõppemist, kuid enne seda, kui võeti vastu Prantsuse seadus, mis neid rakendas.

8. Nendes menetlustes toetus hr Auer ühenduseõigusele. Ta väitiseelkõige, et kuna asjaomasel ajal oli periood, mille jooksul liikmesriigid pidid direktiivid üle võtma, lõppenud, ilma et Prantsusmaa oleks võtnud tarvitusele meetmeid nende rakendamiseks, siis olid direktiivide sätted muutunud vahetult kohaldatavaks ja et tal on seetõttu õigus Prantsusmaal oma ametit praktiseerida.

9. Esimese astme kohus jättis selle argumendi tähelepanuta. Apellatsioonikohus, Colmar, oli arvamisel, et “ühest küljes on selge, et vastus, mis anti kohtu 7. veebruari 1979. aasta otsuses, piirdub sõnaselgelt kaheaastase üleminekuperioodiga, mis annab alust uskuda, et võiks anda erineva vastuse, selles osas, mis puudutab hilisemat perioodi”, ja „teisest küljest [...] näib olevat mõistusevastane, et isikul, kes on välisriigi päritolu ja kellel on välisriigi kvalifikatsioon, lubataks praktiseerida veterinaarmeditsiini Prantsusmaal ilma end kutseühingus registreerimata, ja seega omada rohkem õigusi, kui on isikul, kellel on alati olnud Prantsuse kodakondsus ja kellel on siseriiklikud kvalifikatsioonid”. Sellel alusel on kohtule esitatud järgmine küsimus eelotsuseks:

“Kui isik, kes on saanud õiguse praktiseerida veterinaararsti ametit EÜ liikmesriigis, mis on talle andnud kvalifikatsioonid, millele viidatakse direktiivi 78/1206 artiklis 3, ja kes on saanud teise liikmesriigi kodakondsuse, peab pärast kaheaastase perioodi lõppemist, mis on antud meetmete võtmiseks, mis on vajalikud direktiivide 78/1206 ja 78/1207 ülevõtmiseks, registreeruma siseriiklikus organis, mis on fikseeritud siseriiklikus seaduses antud ameti praktiseerimise tingimusena, siis kas selle nõude puhul asutamisevabaduse piiranguga, nagu on sätestatud Rooma lepingu artiklites 52 ja 57?”

10. Põhikohtuasja tsiviilpooled, st Prantsusmaa riiklik veterinaararstide ühing ja Prantsusmaa praktiseerivate veterinaararstide riiklik ühing, osutavad, et kraad, mis hr Aueril on, ei vastamingil määral väljaõppe nõudmistele, mis on fikseeritud direktiivi 78/1027 artiklis 1 ja et praktiseerimistunnistus, mis on süüdistatavale välja antud 2. mail 1980, ei kujuta endast kinnitust, et ta on täitnud selles sättes fikseeritud väljaõppetingimused.

11. Hr Auer toonitab, et direktiivi 78/1026 artikkel 2 nõuab, et liikmesriigid tunnistaks artiklis 3 loetletud diplomeid ja et see loetelu sisaldab punktis f just neid diplomeid, mis talle Itaalias anti. Sellest tuleneb, et tal on õigus praktiseerida veterinaararsti kutset Prantsusmaal, sedavõrd kuivõrd direktiiv paneb liikmesriikidele selged, täpsed ja tingimusteta kohustused ja seda saab seega vahetult kohaldada selles mõttes, et indiviid võib sellega arvestada vaidluses liikmesriigiga, kes on jätnud täitmata oma kohustuse direktiiviga kooskõla kohta ettenähtud perioodi kestel. Komisjon jagab põhimõtteliselt seda arvamust.

12. Selleks, et anda hinnang poolte argumentidele, on vajalik esmalt tutvuda ülalnimetatud direktiivide nende sätetega, mis on antud juhulkohaldatavad. Direktiivi 78/1026 artikli 2 lõige sätestab, et “iga liikmesriik peab tunnistama diplomeid, tunnistusi ja muid veterinaarmeditsiini formaalseid kvalifikatsioonitõendeid, mis on antud liikmesriikide kodanikele teiste liikmesriikide poolt vastavuses direktiivi 78/1027/EMÜ artikliga 1 ja mis on loetletud artiklis 3, omistades sellistele kvalifikatsioonidele, kuivõrd see puudutab õigust tegutseda veterinaararstina, samasuguse pädevuse oma territooriumil, nagu on neil, mida liikmesriik ise omistab.” Selle artikli teine lõige lisab, et “kui diplom, tunnistus või muu veterinaarmeditsiini formaalne kvalifikatsioonitõend, nagu loetletud artiklis 3, oli antud enne selle direktiivi rakendamist, peab sellega kaasnema tunnistus väljastava riigi pädevalt ametivõimult, kus on kinnitatud, et see rahuldab direktiivi 78/1027/EMÜ artiklit

1.” Direktiivi 78/1026 artikkel 3 mainib allpunktis f kvalifikatsioonide suhtes, mis on omistatud Itaalias, “il diploma di laurea di dottore in medicina veterinaria accompagnato dal diploma di abilitazione all esercizio della medicina veterinaria - omistatud haridusministri poolt pädeva eksamikomisjoni otsusel”.

13. Tuleb ära märkida, et diplom “laurea” (doktor) ja tunnistus “abilitazione” (praktiseerimistunnistus), mis hr Aueril on, vastab täpselt neile, mis on esitatud direktiivi 78/1026 artikli 3 punktis f, nii nagu muuseas ka Colmari apellatsioonikohus on oma kohtu poole pöördumise otsuses tähendanud. Kuna need kvalifikatsioonid omistati (vastavalt 1956. ja 1980. aastal) enne direktiivi rakendamist, siis kehtib artikli 2 teine lõige.

14. Selles suhtes tuleb teatavaks võtta, et poolte ärakuulamisel esitas hr Aueri advokaat dokumendi, mis on dateeritud 3. detsembril 1982, mille on välja andnud Parma ülikooli veterinaarmeditsiini teaduskonna dekaan, ja milles seisab, et “diploma di laurea” ja “certificato di abilitazione“, välja antud hr Auerile vastavalt 1956. ja 1980. aastal, rahuldavad direktiivi 78/1027 artiklit 1.

15. Asjaolu, et tunnistus koostati pärast sündmusi, mis viisid selleni, et hr Auerit süüdistati kriminaalkuritegudes, ei muuda tema juriidilist seisundit, kuna nimetatud dokument ei tekita “*ex nunc*“õigust veterinaararstile oma ametit praktiseerida, see lihtsalt tõestab, et diplomid, mis olid omistatud varasemal kuupäeval, on vastavuses direktiiviga 78/1027. Direktiivi 78/1026 artikli 2 teises lõikes fikseeritud nõudmine on seetõttu antud juhul rahuldatud.

16. Ülaltoodud direktiivi nr 78/1026 sätted panevad igale liikmesriigile selged, täielikud, täpsed ja tingimusteta kohustused, mis välistavad suvaliste hinnangute võimaluse. Nendel asjaoludel, kooskõlas kohtu järjepidevapraktikaga, võib indiviid siseriikliku kohtu ees toetuda ühenduse direktiivi sätetele, mida pole rakendatud või mis on vaid osaliselt rakendatud antud liikmesriigi poolt. Nii on hr Aueri puhul, kelle õigust praktiseerida veterinaarmeditsiini Prantsusmaal, alates kuupäevast, mil antud direktiivid oleks pidanud olema Prantsuse Vabariigi poolt rakendatud, tänu tema Itaalias saadud ülikoolikraadile ja kvalifikatsioonidele, ei saa seetõttu vaidlustada.

17. Mis puudutab eriküsimust, mis on tõstatatud siseriiklikus kohtus, kas liikmesriigi kodanikul, kes on saanud teises liikmesriigis kvalifikatsioonid, mis annavad talle õiguse praktiseerida veterinaararstiametit, on õigus praktiseerida sedaametit, isegi kui ta pole kantud kutseühingu registrisse, põhikohtuasja tsiviilpooled väidavad, et sellist isikut ei saa vabastada registreerimise kohustusest isegi siis, kui kraadid või tunnistused, mis tal on, kehtivad.

18. Selles suhtes peab märkima, et kohustuslikule registreerimisele kutseorganisatsioonis või organis või kohustuslikule liikmeksolekule neis on viidatud mitmes direktiivi 78/1026 sättes – eriti esimeses selle preambuli põhjenduses ja selle artiklites 7 ja 12, ning seda tuleb vaadelda seaduslikuna, kuna antud dokumentide eesmärk on tagada moraalsete ja eetiliste põhimõtete järgmist ja distsiplinaarset kontrolli veterinaararstide tegevuse üle, -

ning need nõudmised on kaitset väärt. Liikmesriikide seadused, mis sätestavad kohustusliku registreerimise kutseühingus, pole seega vastuolus ühenduse seadusega.

19. Kuid nagu tsiviilpooled ise tunnistavad, on selle kohustuse vastavus ühenduse seadusega seotud tingimusega, et selle seaduse fundamentaalsed põhimõtted, ja eriti mittediskrimineerimise põhimõte, oleks täidetud. Pole lubatud keelduda isiku registreerimisest kutseühingu registrisse põhjusel, mis ignoreerib kutse kvalifikatsiooni kehtivust, mis saadi teises liikmesriigis, kui see kvalifikatsioon on selline, mida kõik liikmesriigid ja nende kutseühingud kui organid, millele on usaldatud avalik kohustus, peavad tunnistama ühenduse õiguse alusel. Seetõttuõigusaktid, mis näevad ette kriminaal- või haldusmenetluse veterinaararsti vastu, kes praktiseerib oma ametit registreerimata kutseühingus, tingimusel, et sellisest registreerimisest keelduti ühenduse õiguse vastaselt, ei ole kooskõlas ühenduseõigusega, kuna see muudaks lõpuks täiesti kasutuks EMÜ asutamislepingu ja direktiivi 78/1026 sätteid, mille eesmärgiks on vastavalt direktiivi preambuli teisele põhjendusele soodustada asutamishuvide ja teenuste osutamise vabaduse "tõhusat" teostamist veterinaararstide teenuste alal.

20. Vastus küsimusele, mille esitas kohtule Colmari apellatsioonikohus, peaks seega olema:

Liikmesriigi kodanik, kes on kvalifitseeritud praktiseerima veterinaararsti ametit teises liikmesriigis, kes on talle andnud direktiivi 78/1026 artiklis 3 viidatud diplomi, tunnistuse või muu formaalse kvalifikatsioonitõendi, on ka enne, kui see direktiiv rakendus, õigustatud praktiseerima seda ametit esimesena mainitud riigis alates 20. detsembrist 1980, tingimusel, et selle riigi, milles ta sai oma diplomi, pädevametiasutused on väljastanud talle tunnistuse, milles seisab, et diplom on vastavuses direktiivi 78/1027 artikliga 1.

Tõsiasi, et isik pole registreeritud riiklikus veterinaararstide ühingus, ei saa takistada sellel isikul ameti praktiseerimist ja ei saa tekitada alust teda kohtulikule vastutusele võtta oma ameti ebakohase praktiseerimise tõttu, kui registreerimisest keelduti ühenduse õigusevastaselt.

Kohtukulud

21. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

vastates küsimusele, mille talle oma 16. septembri 1982. aasta otsusega esitas Colmari apellatsioonikohus (chambre des appels correctionnels), otsustab:

1. Liikmesriigi kodanik, kes on kvalifitseeritud praktiseerima veterinaararsti ametiteises liikmesriigis, kes on talle andnud direktiivi 78/1026 artiklis 3 viidatud diplomi, tunnistuse või muu formaalse kvalifikatsioonitõendi, on ka enne, kui see direktiiv rakendus, õigustatud praktiseerima seda ametit esimesena mainitud riigis alates 20. detsembrist 1980, tingimusel, et selle riigi, milles ta sai oma diplomi, pädevad ametiasutused on väljastanud talle tunnistuse, milles seisab, et diplom on vastavuses direktiivi 78/1027 artikliga 1.

2. Tõsiasi, et isik pole registreeritud riiklikus veterinaararstide ühingus, ei saa takistada sellel isikul ametipraktiseerimist ja ei saa tekitada alust teda kohtulikule vastutusele võtta oma ameti ebakohase praktiseerimise tõttu, kui registreerimisest keelduti ühenduse õiguse vastaselt.

O'Keefe

Bosco

Koopmans

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 22. septembril 1983 Luxembourgis.

Kohtusekretäri asetäitja

President (esimene koda)

J.A. Pompe

O'Keefe